

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Історія зарубіжної літератури

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Німецька мова і література та друга іноземна мова, Французька мова і література та друга іноземна мова

Спеціальність 014.022 Середня освіта (Німецька мова і література), 014.023 Середня освіта (Французька мова і література)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

факультет іноземних мов

Мова навчання українська

Розробники: кандидат філологічних наук, асистент, асистент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології **Юлія Вікторівна Ісапчук**

Профайл викладача (-ів) http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=286

Контактний тел. 38072584887

E-mail: y.isapchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=164>

Консультації Онлайн-консультації: **вівторок (13:00-14:20)**

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

„Історія зарубіжної літератури XIX ст.” викладається студентам після вивчення ними „Античної літератури”, „Історії зарубіжної літератури Середніх віків, Відродження та XVII-XVIII ст.”, тому надзвичайно важливим є, з одного боку, зберегти зв'язок з вже вивченим матеріалом, а з іншого – орієнтувати на вивчення зарубіжної літератури XX ст.. Дисципліна охоплює період з кінця 1780-х рр. XVIII ст. і до 1890-х рр. Окреслений період – епоха стрімких соціальних та історичних подій й змін, які справили значний вплив на загальний хід історії, долю народів, образ культури і мистецтва.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою даного курсу є ознайомлення студентів зі специфікою розвитку західноєвропейської й американської літератури в XIX столітті й формування уявлення про романтичну, реалістичну та натуралістичну естетику на матеріалі конкретних художніх творів.

3. Завдання полягає у логічному, чіткому, доступному для студентського сприйняття викладенні матеріалу, який аналізується, у контролі самостійної роботи студентів, що полягає в опрацюванні як першоджерел, так і наявного критичного матеріалу. *Теоретичним завданням* навчального курсу є розширення уявлень про певний етап в історії розвитку національних літератур у контексті естетичних програм романтизму, реалізму та натуралізму. *Компетенції, якими має оволодіти студент у процесі вивчення дисципліни:* повинен знати зміст рекомендованих художніх текстів даного періоду, *аналізувати* основні образи, *розуміти* їх тематичне та ідейне спрямування, художню вартісність, *орієнтуватися* в критичних оцінках творів вітчизняними та зарубіжними літературознавцями.

4. Пререквізити. Теорія літератури, історія літератури, філософія, історія, культурологія, психологія, мистецтвознавство.

5. Результати навчання

знати програмні художні тексти й рекомендовану критичну літературу; основні літературні та художні напрями даної доби; сутність зв'язків між літературною спадщиною попередніх епох та літературою XIX ст., їх відтворення в художніх текстах; особливості рецепції окремих творів в українському контексті (переклади, дослідження);

вміти застосовувати свої знання з теорії літератури при аналізі художніх творів; застосовувати різні методологічні підходи при аналізі художніх творів; виділяти й досліджувати всі складники змісту та форми; визначати компоненти сюжету та композиції; аналізувати художній текст; виявляти складні взаємозв'язки між розвитком філософської та культурологічної думки і літературної практики даної епохи; концептуально мислити.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	2	60	30				30		залік
Заочна	2	3	3	60	8				56		залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Літературний процес XIX ст. Романтизм											
Тема 1. XIX ст. як культурна епоха. Історико- літературний процес XIX ст.: періодизація, ключові проблеми.	5	2				2		0,5				1
Тема 2. Романтизм у Німеччині.	9	3				3		1				7
Тема 3. Романтизм в Англії.	9	3				3		1				7
Тема 4. Романтизм у Франції.	9	3				3		0,5				7
Тема 5. Романтизм у США.	9	3				3		0,5				7
Тема 6. Творчість найвидатніших представників польського романтизму.	4	1				1		0,5				2
Разом за змістовим модулем 1	30	15				15		4				31
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Західноєвропейський та американський реалізм. Натуралізм.											
Тема 1. Література Франції 30-60-х років XIX ст.	12	4				4		1				3
Тема 2. Утвердження натуралізму у французькій	12	4				4		1				6

літературі.												
Тема 3. Реалізм в Англії	12	4				4		1				6
Тема 4. Література США 30-60 р. XIX ст.	9	3				3		1				6
Разом за змістовим модулем 2	45	15				15		4				21
Усього годин:	60	30				30	60	8				52

3.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми
1.	<p>XIX ст. як культурна епоха:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тенденції соціального і наукового розвитку. - промислова, науково-технічна і соціальні революції. - основні суспільно-політичні рухи і напрями. - філософські течії - розвиток інших видів мистецтва у XIX ст.
2.	<p>Ознайомитися з творчістю найвидатніших представників літератури романтизму.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ф. Гельдерлін</i>. Лірика - <i>Г. фон. Клейст</i> „Розбитий глечик”. „Міхаель Кольхаас” - <i>А. фон Шаміссо</i>. „Дивні пригоди Петера Шлеміля” - <i>Е.Т.А. Гофман</i> „Золотий глечик”. „Крихітка Цахес...”, - <i>Г. Гейне</i> „Книга пісень”. „Німеччина. Зимово казка” - <i>У.Вордсворт, С. Колрідж</i> Лірика. „Романтичні балади” - <i>Д.Г.Байрон</i> Лірика. „Паломництво Чайльд-Гарольда”. - <i>П.Б.Шеллі</i> „Королева Маб”. „Повстання ісламу”. „Звільнений Прометей” - <i>В.Скотт</i> „Роб Рой”. „Айвенго”. „Пуритани” - <i>А. де Мюссе</i> Лірика. „Сповідь сина століття” - <i>Жорж Санд</i> „Індіана”. „Валентина”. „Консуело” - <i>В. Гюго</i> „Передмова до драми „Кромвель”. „Собор Паризької богоматері”. - <i>Ф. Купер</i> „Звіробій”. „Слідопит”. „Останній з могікан” - <i>Е.А. По</i> Новели. Лірика - <i>А. Міцкевич</i> „Кримські сонети”. „Пан Тадеуш”.
3.	<p>Ознайомитися з творчістю найвидатніших представників літератури класичного реалізму та натуралізму.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ч.Дікенс</i> „Олівер Твіст”. „Домбі і син”. „Холодний дім”. „Великі надії” - <i>У.Текерей</i> „Ярмарок суєти” - <i>Стендаль</i> „Расін и Шекспір”. „Ваніна Ваніні”. „Червоне й чорне”. - <i>О. де Бальзак</i> „Передмова до «Людської комедії»”. „Гобсек”.

	<p>„Шагренева шкіра”.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>П. Меріме</i> Новели „Маттео Фальконе”, „Кармен”, „Етруська ваза”, „Подвійна помилка” - <i>Г. Флобер</i> „Пані Боварі”. „Саламбо” - <i>Г. де Мопассан</i> „Життя”. „Любий друг”. Новела „Пампушка” - <i>Е. і Ж. Гонкури</i>. „Жерміні Ласерте”. - <i>Е. Золя</i> „Ругон-Маккари” (роман на вибір). - <i>Г. Гауптман</i> „Ткачі” - <i>Г. Мелвілл</i> „Мобі Дік” . - <i>Н. Готорн</i> „Червона літера” - <i>У. Уїтмен</i> Лірика. - <i>Е. Дікінсон</i> Лірика - <i>Г. Лонгфелло</i> „Пісня про Гайавату” - <i>Г. Бічер-Стоу</i> „Хатина дядька Тома”
--	--

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- проєкти (індивідуальні та командні, дослідницько-творчі проєкти);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2					
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	<i>T6</i>	<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	40	100
5	5	5	5	5	5	7,5	7,5	7,5	7,5		

T1, T2 ... T 3 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1. Базова (основна)

1. Баброва М.Н. Романтизм в американській літературі XIX століття. – М., 1972.
2. Белобратов А.В., Березина А.Г., Полубояринова Л.Н. Історія західноєвропейської літератури XIX століття. Німеччина. Австрія. Швейцарія. М., 2003.
1. Берковский Н.Я. Романтизм в Німеччині / Н.Я.Берковский. – СПб.: Азбука-классика, 2001.
2. Ботникова А.Б. Німецький романтизм: діалог художественних форм. Воронеж, 2004.
3. Ванслов В.В. Естетика романтизму. – М., 1966.
4. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник.– К., 2001.
3. Гиленсон Б.А. Історія американської літератури. Учеб. Посібник. М.: УРАО, 1999.
4. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.] [2-ге вид.].–К.: Центр учбової літератури, 2007 – 400 с.
5. Елистратова А. Наследие англійського романтизму і сучасність. – М., 1960.
6. Затонський Д.В. Європейський реалізм XIX століття: Лінії і лики. – Київ, 1984.
7. Івашева В.В. Англійський реалістичний роман XIX століття в його сучасному звучанні. — М., 1974.
8. Історія західноєвропейської літератури. XIX століття: Англія: Учебное пособие / Л.В.Сидорченко, И.И.Бурова, А.А.Аствацатуров и др.; под ред. Л.В.Сидорченко, И.И.Буровой – СПб: Филологический факультет СПбГУ; М.: Изд. центр „Академия”, 2004.
5. Карельський А.В. Метаморфози Орфея : Беседи по історії західних літератур. Вип. 3.: Німецький Орфей / Сост. А.Б. Ботникова, О.Б. Вайнштейна. – М. : Рос. Гос. ун-т, 2007. – 608 с.
9. Карельський А.В. Метаморфози Орфея. Вип. 1: Французька література XIX століття. — М., 1998.
10. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001.
6. Літературні маніфести західноєвропейських романтиків. – М., 1980.
11. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін.– К.: ВЦ „Академія”, 1997.
12. Луков В.А. Історія літератури. Зарубежна література від історії до наших днів. — М., 2003.
13. Мислителі німецького Романтизму / Упоряд. Л. Рудницький та О. Фешовець. – Івано-Франківськ: Вид-во „Лілея-НВ”, 2003.
14. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX століття. Доба романтизму: Підручник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001.
7. Обломєвський Д. Французький романтизм. – М., 1947.

8. Пригодій С.М., Горенко О.П. Американський романтизм. Полікритика : навч. посібник. – К. : Либідь, 2006. – 440 с.
15. Проскурнин Б.М. Истории зарубежной литературы XIX века: западноевропейская реалистическая проза: учеб. пособие / Б.М. Проскурнин. – М. : ФЛИНТА-НАУКА, 1998.
9. Реизов Б.Г. Французский исторический роман в эпоху романтизма. – Л., 1958.
16. Соколова Т.В. История западноевропейской литературы XIX века : учеб. / Т.В. Соколова. – М. : Академия, 2003.
17. Соловьева Н.А. История зарубежной литературы XIX века: учеб. / Н.А. Соловьева. – М. : Академия, 1999.
18. Толмачев В.М. Романтизм: культура, лицо, стиль // «На границах» Зарубежная литература от средневековья до современности. М., 2002.
19. Храповицкая Г. Н., Коровин А. В. История зарубежной литературы. Западноевропейский и американский романтизм – М.: Академия, 2007
20. Храповицкая Г.Н. История зарубежной литературы: Западноевропейский и американский романтизм. Учебник / Г.Н.Храповицкая, А.В.Коровин. – М.: Флинта: Наука, 2002.
21. Храповицкая Г.Н. Романтизм в зарубежной литературе (Германия, Англия, Франция, США). Практикум. – М.: Академия, 2003.
22. Храповицкая Г.Н., Солодуб Ю.П. История зарубежной литературы: Западноевропейский и американский реализм (1830-1860-е гг.): Учеб. пособие / Г. Н. Храповицкая. – М. : Академия, 2005.
23. Храповицкая, Г.Н. Реализм в зарубежной литературе. Практикум : учеб. Пособие / Г.Н. Храповицкая. – М. : Академия, 2006.
24. Чавчанидзе Д.Л. Феномен искусства в немецкой романтической прозе: средневековая модель и ее разрушение. — М., 1997.
25. Черноиваненко Е.М. Литературный процесс в историко-культурном контексте: Развитие и смена типов литературы и художественно-литературного сознания в русской словесности X-XX веков. – Одесса: Маяк, 1997.
10. Шалагінов Б.Б. Класики і романтики : штудії з історії німецької літератури XVII-XVIII століть. – К. : Вид. дім. „Кисво-Могилянська академія”, 2013. – 440 с.

5.2. Допоміжна

1. Аллен Г. Эдгар По. – М, 1984.
2. Андреев Л.Г. История французской литературы: учеб. / Л.Г. Андреев. – М.: Высш. школа, 1987.
3. Андрие Р. Стендаль, или Бал-маскарад. – М.: Прогресс, 1985. – 288 с.
4. Аникст А.А. Байрон-драматург // Байрон. Пьесы. – М., 1959.
5. Брандес Г. Главные течения литературы девятнадцатого столетия. – Т. 3. – Английская литература. М., 1893.
6. Вахрушев В.С. Творчество Теккерея / В.С. Вахрушев. – Саратов, 1984.
7. Виппер Ю.Б. Проспер Мериме – романист и новеллист // Виппер Ю.Б. Творческие судьбы и история. – М.: Худ. лит., 1990. – С. 262 – 284.
8. Гербстман А.И. Оноре Бальзак. Биография писателя: пособие для учащихся. – Л.: Просвещение, 1972. – 120 с.
9. Гинзбург Л. О психологической прозе / Л. Гинзбург. – Л., 1971.
10. Гюнцель К. Э. Т. А. Гофман. Жизнь и творчество. Письма, высказывания, документы. – М., 1987.
11. Данилин Ю.И. Беранже и его песни. Критико-биографический очерк. – М., 1973. – 351 с.
12. Дьяконова Н. Я. Лирическая поэзия Байрона. – М., 1975.

13. Дьяконова Н. Я., Чамеев А. А. Шелли. – СПб., 1994.
14. Дьяконова Н.Я. Английский романтизм. – М., 1978.
15. Дьяконова Н.Я. Китс и его современники. – М., 1973.
16. Елизарова М.Е. История зарубежной литературы XIX века / М.Е. Елизарова. – М., 1972.
17. Елистратова А. А. Байрон. – М., 1956.
18. Елистратова А.А. Наследие английского романтизма и современность. – М., 1960.
19. Жирмунский В.М., Сигал Н.А. У истоков европейского романтизма // Уолпол. Кэбот. Бекфорд. Фантастические повести. Издание подготовили В.М.Жирмунский и Н.А.Сигал. – Л.: Наука, 1967.
20. Жирмунский В. М. Байрон и Пушкин. – Л., 1978.
21. Журавлева Е. Романтизм в зарубежной литературе // Литература. – № 7 – 2000 – С. 2-4.
22. Зарубежная литература XIX века: практикум. – М: Флинта : Наука, 2002.
23. Зарубежные писатели: Биобиблиографический сл.: В 2 ч. / Под ред. Н.П. Михальской. – М., 1997 (2003).
24. Засурский, Я.Н. История зарубежной литературы XIX века: учеб. пособие / Я.Н. Засурский. – М.: Просвещение, 1982.
25. Зверев А. Звезды падучей пламень. Жизнь и поэзия Байрона. – М., 1988.
26. Зверев А. М. Предисловие // Блейк У. Стихи. – М., 1982.
27. Зенкин С. Н. Работы по французской литературе. Екатеринбург, – 1999.
28. Зенкин С. Н. Французский романтизм и идея культуры. – М., 2002.
29. Иванов В. Байронизм как событие в жизни русского духа // Иванов В. Родное и вселенское. – М., 1994.
30. Ивашёва В. «Век нынешний и век минувший...». Английский роман XIX века в современном звучании. – М., 1990. – 479 с.
31. Иващенко А.Ф. Гюстав Флобер. Из истории реализма во Франции. – М.: Академия наук СССР, 1955. – 490 с.
32. История американской литературы: учеб. пособие. Ч. 1. / Под ред. Н.И.Самохвалова. – М.: Просвещение, 1971.
33. История зарубежной литературы XIX века: учеб. пособие. В 2 ч. Ч. 2. / Под ред. Н. П. Михальской. – М.: Просвещение, 1991.
34. Карельский А. В. Метаморфозы Орфея. Беседы по истории западных литератур. Вып. 1. – М., 1998.
35. Катарский И.М. Диккенс и его время / И.М. Катарский. – М., 1966.
36. Кривцун О. Концепция искусства романтизма // Кривцун О. Эстетика: Учебник. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 434 с.
37. Купреянова Е.Н. Принципы «монументального» и психологического реализма в творчестве Гоголя, Бальзака и Лермонтова // Купреянова Е.Н., Макогоненко Г.П. Национальное своеобразие русской литературы. – Л.: Наука, 1976. – С. 273-320.
38. Купреянова Е.Н. Структура и эволюция типического характера в системе русского и французского реализма. «Мадам Бовари» Флобера и «Анна Каренина» Толстого // Купреянова Е.Н., Макогоненко Г.П. Национальное своеобразие русской литературы. – Л.: Наука, 1976. – С. 344-363.
39. Купреянова Е.Н. Трагедия «своеволия» в интерпретации Достоевского и Бальзака // Купреянова Е.Н., Макогоненко Г.П. Национальное своеобразие русской литературы. – Л.: Наука, 1976. – С. 376-410.
40. Кучборская Е.П. Творчество Бальзака. – М., 1970. – 255 с.
41. Лану А. Формирование литературного канона русского романтизма. // Новое литературное обозрение – №5 – 2001. – С. 35-67.
42. Луков В. А. Проспер Мериме / В.А. Луков. – М., 1984.

43. Малкина В. Я. Поэтика исторического романа: Проблема инварианта и типология жанра. – Тверь: Твер. гос ун-т, 2002.
44. Мешкова И.В. Творчество Виктора Гюго. – Саратов, 1971.
45. Михальская Н.П. Аникин Г.В. История английской литературы / Н.П.Михальская, Г.В.Аникин. – М., 1998.
46. Михальская, Н.П. Чарльз Диккенс / Н.П. Михальская. – М., 1987.
47. Моруа А. Жорж Санд. – М., 1967.
48. Моруа А. Олимпико, или Жизнь Виктора Гюго. – М., 1971.
49. Моруа А. Прометей, или Жизнь Бальзака. – М.: Лексика. – 1993. – 494 с.
50. Муравьева Н.И. Гюго. – М., 1961.
51. Неустроев В.П. История немецкой литературы. В 5 т. – М., 1968.
52. Никольская Л. И. Шелли в России. – Смоленск, 1972.
53. Нольман М.Л. Шарль Бодлер / М.Л. Нольман. – М., 1979.
54. Обломиевский Д.Д. Основные этапы творческого пути Бальзака. – М., 1967.
55. Ошероф С. Примечания к роману Флобера «Госпожа Бовари» // Флобер Г. Собрание сочинений в 4-х тт. Т.1. – М.: Правда, 1971. – С. 526–542.
56. Пирсон Х. Вальтер Скотт. М., – 1978, ЖЗЛ.
57. Писатели Франции / Составитель Е.Г. Эткинд. – М.: Просвещение, 1964. – 700 с.
58. Пузиков А. Гюстав Флобер // Флобер Г. Собрание сочинений в 4-х тт. Т.1. – М.: Правда, 1971. – С. 3 – 48.
59. Реизов Б. Г. Французский роман XIX века. – М., 1977.
60. Реизов Б.Г. Стендаль: философия, история, политика, эстетика / Б.Г.Реизов. – Л., 1974.
61. Реизов Б.Г. Французский роман XIX века. – М., 1969. – 312 с.
62. Реизов. Б.Г. Творчество Бальзака. – Л., 1939. – 412 с.
63. Самарин Р.М. Зарубежная литература: учеб. пособие / Р.М. Самарин. – М.: Высш. школа, 1978.
64. Сартр Ж.-П. Бодлер / Ж.-П. Сартр. – М.: Едиториал УРСС, 2004.
65. Сильман Т.И. Диккенс. Очерки творчества. – Л.: Худ. лит., 1970. – 376 с.
66. Сказкин С. Предисловие // Виньи А. Сен-Мар. Заговор во времена Людовика XIII. – М., 1964.
67. Столбов В. Теофиль Готье. Очерк жизни и творчества // Готье Т. Избранные произведения: В 2-х т. Т. 1. Поэзия. Проза. – М.: Худ. лит., 1972. – С. 3 – 42.
68. Трескунов М.С. Виктор Гюго. Очерк творчества. – М., 1961
69. Уилсон Э. Мир Чарльза Диккенса. – М.: Прогресс, 1975. – 320 с.
70. Фёдоров Ф.П. Романтический художественный мир: пространство и время. Рига, 1988.
71. Фрестье Ж. Проспер Мериме. – М., 1987. – 312 с.
72. Фрид Я.В. Стендаль. Очерк жизни и творчества. М., 1967. – 416 с.
73. Чуковский К. Мой Уитмен. Его жизнь и творчество. – М., 1969. – 304 с.
74. Энциклопедия литературных произведений / Под ред. С.В.Стахорского. – М.: Вагрице, 1998. – 656 с.
75. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С.В.Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

6. Інформаційні ресурси

1. <http://e-learning.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1567>
2. AeLib: Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади // <http://www.ae-lib.org.ua/>

3. Аникст А. Байрон-драматург [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/literature3/anikst-59.htm>
4. Бекчева И. Ю. К Характеристике раннего романтизма в Германии // Вестник АмГУ // http://www.amursu.ru/vestnik/7/5_7_99.html
5. Бент М. Немецкая романтическая новелла: Генезис, эволюция, типология [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://danshorin.com/liter/bent1.html>
6. Ботникова А.Б. Немецкий романтизм: диалог художественных форм [электронный ресурс]. – Режим доступа: http://window.edu.ru/window/library?p_rid=46991
7. Быков А.В. Зарубежная литература XIX века. Реализм. Курс лекций [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.egpu.ru/main/rus/struct/katheder/russarublit/Resources.aspx>.
8. Быков А.В. Зарубежная литература XIX века. Романтизм. Хрестоматия [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.egpu.ru/main/rus/struct/katheder/russarublit/Resources.aspx>.
9. Быков А.В. Курс лекций. Зарубежная литература первой половины XIX века: Романтизм [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.egpu.ru/main/rus/struct/katheder/russarublit/Resources.aspx>.
10. Виктор Гюго. История жизни [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.peoples.ru/art/literature/poetry/oldage/hugo/history1.html>.
11. Володарская Л. Перси Биши Шелли [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/literature3/volodarskaya-98.htm>
12. Гинзбург Л.Я. О психологической прозе. // <http://19v-euro-lit.niv.ru/19v-euro-lit/ginzburg-o-psiologicheskoy-proze/index.htm>
13. Голованова Ирина Сергеевна. История мировой литературы. Лекции. // <http://17v-euro-lit.niv.ru/17v-euro-lit/golovanova/index.htm>
14. Грешных В.И. Художественная проза немецких романтиков: формы выражения духа [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://etagofman.narod.ru/glavnaya.html>
15. Евнина Е.М. Виктор Гюго [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/literature3/evnina-73.htm>
16. Жизненный и творческий путь Бальзака [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.knowed.ru/index.php?name=pages&op=view&id=472>
17. Жизненный и творческий путь Стендаля [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.knowed.ru/index.php?name=pages&op=view&id=468>
18. Зарубежная литература. Практикум. Под общей редакцией проф. Вл. А. Лукова // <http://17v-euro-lit.niv.ru/17v-euro-lit/lukov-praktikum/index.htm>
19. Зверев А.М Вдохновенная математика Эдгара По [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/literature3/zverev-03.htm>
20. Зверев. Уолт Уитмен [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://feb-web.ru/feb/ivl/vl7/vl7-5402.htm>
21. История зарубежной литературы XIX века // <http://www.simpatika-cats.ru/>
22. История зарубежной литературы XIX века / Под ред. Н.А.Соловьевой (1991) [электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ae-lib.org.ua/texts/history_of_literature_XIX_ru.htm.
23. Корней Чуковский. Мой Уитмен [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lib.ololo.cc/b/132272/read>
24. Литература Западной Европы 19 века // <http://19v-euro-lit.niv.ru/>
25. Манн Ю., Стукалова О., Олесина Е. Мировая художественная культура. XIX век // <http://www.piter.com/chapt.phtml?id=978591180267>
26. Набоков В. Гюстав Флобер: «Госпожа Бовари» [электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.philol.msu.ru/~forlit/Pages/Biblioteka_Nabokov_Flaubert.htm

27. Новеллистика Мериме [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.knowed.ru/index.php?name=pages&op=view&id=479>
28. Основные этапы жизненного и творческого пути Диккенса [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.knowed.ru/index.php?name=pages&op=view&id=502>
29. Поэты «Парнаса» [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.knowed.ru/index.php?name=pages&op=view&id=487>
30. Реизов Б.Г. История и вымысел в романах Вальтера Скотта [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/literature3/reizov-71.htm>
31. Романчук Л. Любовная лирика Байрона [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://roman-chuk.narod.ru/1/Byron.htm>
32. Сайт, посвящённый жизни и творчеству Байрона [электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.library.ru/2/lit/sections.php?a_uid=51
33. Сайт, посвящённый жизни и творчеству Бальзака [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pergam-club.ru/book/export/html/1164>
34. Сайт, посвящённый жизни и творчеству Гофмана [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://etagofman.narod.ru/glavnaya.html>
35. Сайт, посвящённый жизни и творчеству Диккенса [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dickens.ru/module-sa-aname-141/>
36. Сайт, посвящённый жизни и творчеству Эдгара По [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.edgarpoe.ru/tvorchestvo-edgara-po/>
37. Староверова Е. В.: Американская литература // <http://lit-prosv.niv.ru/lit-prosv/staroverova-amerikanskaya-literatura/index.htm>
38. Толмачёв М.В. Свидетель века Виктор Гюго [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.philology.ru/literature3/tolmachov-88.htm>
39. Французская литература от истоков до начала новейшего периода: электронная энциклопедия // <http://www.litdefrance.ru/about>
40. Цвейг С. Тайна Байрона [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.georgebyron.ru/llb-ar-aaa-1045/>
41. Электронная библиотека RoyalLib.ru // <http://royallib.ru/>
42. Электронная библиотека Максима Мошкова [электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lib.ru/>